

Сареситабине при тумори на жлъчните пътища

Ако Вашият лекуващ лекар ви препоръча терапия с Сареситанине (Капецитабин) за лечение на Вашето онкологично заболяване, тук може да намерите важна информация, свързана с лечението и страничните му ефекти.

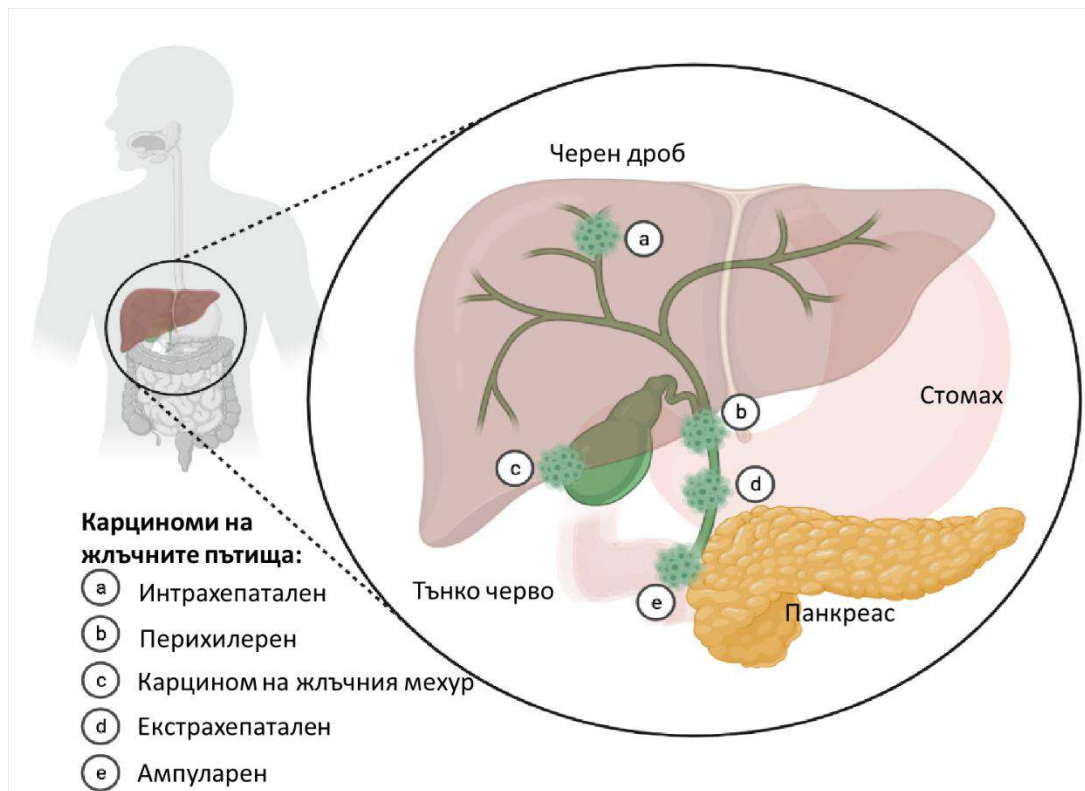
Тумори на жлъчните пътища

Туморите на жлъчните пътища могат да се развият от клетки (наречени холангиоцити), които нормално образуват стените на жлъчната система (тази част на картинката отдолу, отбелязана в зелено). Жлъчните каналчета са малки тръбички, през които преминава жлъчка – течност, която служи при храносмилането и преминава от черния дроб и жлъчния мехур до тънкото черво.

Туморите/Карциномите на жлъчните пътища са холангиокарциномът (холангиоцелуларният карцином), карциномът на жлъчния мехур и ампуларният карцином.

- Холангокарциномът (холангиоцелуларният карцином) – познат още като карцином на жлъчните пътища. Този тумор се разделя на три основни подвида в зависимост от това, от коя част на жлъчните пътища произлиза:
 - Интрахепатален холангиокарцином – тогава, когато туморът се развива вътре в черния дроб.
 - Перихепатален холангиокарцином – тогава, когато туморът се развива от жлъчните пътища (дуктуси или още тръбички) в областта, в която непосредствено излизат от черния дроб.
 - Дистален/Екстрахепатален холангиокарцином – тогава, когато се развива от жлъчните канали, разположени по-далече от черния дроб.
- **Карцином на жлъчния мехур** – произхожда от клетките, покриващи стените на жлъчния мехур.
- **Ампуларен карцином** – произхожда от клетките, формиращи областта на връзката между жлъчните пътища и тънкото черво.

Вие сте получили тази брошура, тъй като сте диагностициран с карцином на жлъчните пътища. Може да обсъдите с вашият онколог кой точно вид тумор на жлъчните пътища имате и колко напреднало е заболяването.

Какво е Saracitabine (Капецитабин)?

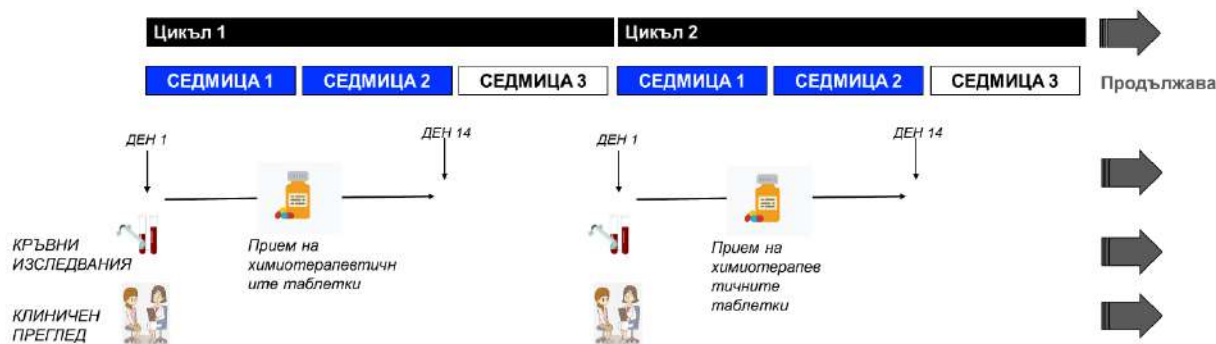
Saracitabine (Капецитабин) е лекарство, което спада към групата на химиотерапевтиците – вещество, което убива туморните клетки като повлиява на процесите на клетъчна репликация (размножаване на клетките). Тъй като може да увреди и нормалните клетки, Saracitabine може да предизвика и някои странични реакции.

Как се прилага Saracitabine (Капецитабин) ?

Saracitabine (Капецитабин) се приема през устата под формата на таблетки. Вие ще получите таблетки Saracitabine (Капецитабин) от болничната аптека при започване на всеки нов цикъл на лечение. Трябва да приемате Saracitabine (Капецитабин) вкъщи 2 поредни седмици. Обичайно лекарството се предписва да се взема два пъти дневно, сутрин и вечер.

Идеалният интервал между приемите е 12 часа, но ако е по-удобно за вас може да взимате таблетките и на 10 или 11 часа (никога обаче интервалите между приемите не трябва да са по-малко от 8 часа).

Таблетките трябва да се взимат с голямо количество вода 30 минути след храна (може и лека закуска, ако е невъзможно да приемете по-голямо количество храна). Най-добре е таблетките да се приемат без да се дъвчат или натрошават, но ако имате проблеми с преглъщането, може да ги разтворите във вода. Ако пропуснете прием, не взимайте допълнително от лекарството, а продължете със следващия прием спрямо обичайната схема. Не взимайте две дози едновременно или допълнително от лекарството.

Вашият лекар ще уточни точната доза на Сареситабин (Капецитабин), която трябва да приемате в зависимост от множество фактори, включително вашата височина, тегло, възраст, общо състояние и придружаващи заболявания. В зависимост от дозата ще ви бъде казана точната бройка на таблетките, която трябва да вземате при всеки прием.

Схема на лечението с Сареситабин (Капецитабин)

Лечението с Сареситабин се провежда на цикли/курсове. Стандартната схема на терапия е на 3-седмични интервали и включва 14 дни прием на химиотерапия (от Ден 1 до Ден 14), последвана от една седмица почивка. При започване на всеки цикъл, вие ще бъдете прегледани от лекуващия онкологичен екип. Преди започване на всеки курс химиотерапия ще ви бъде взета кръв за лабораторни изследвания и лекуващият ви екип ще ви прегледа за да прецени дали сте в достатъчно добро състояние, за да преминете през лечението. Важно е да споделите всякакви симптоми и оплаквания, които имате от последната визита насам, за да може дозата/схемата на лечение да бъде нагласена и персонализирана да отговаря специално за вас и вашите потребности.

На Ден 1 на първата седмица на всеки цикъл химиотерапия ще посетите болничното заведение и ще се срещнете с лекар/медицинска сестра за преглед и за да вземете вашите таблетки за поредния цикъл лечение. Възможно е вашият лекуващ лекар да ви помоли да проведете необходимите кръвни изследвания при вашия личен лекар преди следващия курс химиотерапия и онкологичния екип може да проведе консултация по телефона, без да е необходими да посещавате болничното заведение. Не се налага да оставате в болница за провеждане на този вид химиотерапия.

Цикъл на лечение с Сареситабин (Капецитабин): 2 седмици прием, 1 седмица почивка

Продължителност на лечението с Сареситабин (Капецитабин)

Лекуващия ви лекар ще обсъди с вас колко дълго ще бъде лечението. Най-общо продължителността на един курс терапия е три седмици. Ако понасяте лечението добре, ще получите 8 цикъла с Сареситабин (Капецитабин) (около 6 месеца лечение).

Какви са страничните ефекти на терапията с Сареситабин (Капецитабин)?

Има известни странични ефекти при това лечение, но при вас може да не се появи нито едно от тях. Това не означава, че терапията не действа. При вас може да се появят някои от страничните ефекти, но е слабо вероятно да се появят всички такива. Запомнете, че началото, продължителността и тежестта на страничните ефекти са често предвидими, като почти винаги са обратими и изчезват напълно след спиране на лечението.

Както много други химиотерапевтични лекарства, Сареситабин (Капецитабин) убива туморните клетки поради способността си да спре разделянето и размножаването им. За съжаление, химиотерапевтичните лекарства не могат да разпознаят нормалните от туморните клетки. Поради което химиотерапията може да убие и нормални клетки, които се делят бързо като кръвните клетки, клетки в устната кухина, стомаха, червата и на други места, което е и причина за някои от страничните им ефекти. Когато се спре лечението, нормалните клетки се възстановяват и са здрави.

Има много лекарства, които могат да бъдат взимани по време на химиотерапевтичното лечение, за да контролират появата на възможните странични реакции и за лечението им.

Някои от най-честите странични ефекти

Хематологична токсичност: страничен ефект, отразяващ се върху клетките на кръвта

- **Ниска бройка на белите кръвни клетки и риск от инфекции**

Химиотерапията често води до намаляване на бройката на белите кръвни клетки, които спомагат за борбата с инфекциите. Ако тяхната бройка е твърде ниска (състояние, което се нарича *неутропения*) може да сте в по-висок риск от развитие на инфекции. В тези случаи е важно да се избягат ситуации, увеличаващи риска от инфектиране, като например да сте в големи групи от хора и покрай болни хора.

Тъй като белите кръвни клетки обичайно достигат най-ниски стойности около 10-14 ден от лечението, през този период е особено важно да избягвате риска от инфекции.

Вашият лекар ще проверява белите ви кръвни клетки преди всеки курс на лечение. Обичайно бройката на левкоцитите се възстановява преди началото на следващия цикъл на терапия. Някой път обаче може да се случи тяхната бройка да е твърде ниска и лекарят ви да прецени да отложи терапията за кратък период от време до нормализирането на стойностите им.

Особено важно е да следите за всякакви знаци и симптоми на инфекция и да се свържете с болницата (телефонен номер.....), ако развиете някои от следните състояния:

- Температура над 38°C (100.4°F), независимо от приема на парацетамол
- Ако рязко се почувствате зле и имате втрисане
- Ако се появи болка в гърлото, кашлица, диария, често уриниране

• **Ниски стойности на хемоглобина/червените кръвни клетки**

Химиотерапията може да намали стоностите на хемоглобина/червените кръвни клетки. Най-важната им роля е да пренасят кислород до всички части на организма. Ако има намалени стойности на хемоглобина/червените кръвни клетки (състояние наречено *анемия*), може да се чувствате отпаднали и да имате задух. Ако анемията е тежка, може да се наложи прием в болница и кръвопреливане.

• **Ниски стойности на тромбоцитите и риск от поява на кръвонасядания (синини) и кървене**

Химиотерапията може да намали бройката на тромбоцитите. Тромбоцитите подпомагат съсирването на кръвта. Ако тяхната бройка е твърде ниска (състояние, което се нарича *тромбоцитопения*) е възможно да не може да се проведе химиотерапевтичното лечение и докторът да отложи поредния цикъл за кратък период от време до възстановяване на стойностите им. Ако се появят синини/кръвонасядания или кървене от носа, венците, мали червени петна по кожата, моля информирайте вашия лекар.

Диария: необходимо е да се свържете с вашия лекуващ екип ако имате повече от 4 воднисти изхождания на 24 часа. Докторът ви ще ви предпише анти-диарийни таблетки (Loperamide). Трябва да взимате по една таблетка Loperamide про всяко воднисто изхождане. Помнете да пиете много вода, за да наваксате загубите на течност. Ако имате разстройство е добре да приемате храна с ниско съдържание на фибри и да избягвате сурови плодове, плодови сокове, зърнени закуски и зеленчуци. Може да помогне, ако избягвате приема на алкохол, кофеин, млечни продукти и храни с високо съдържание на мазнини.

Ръка-крак синдром: вашите ръце може да се зачервят, да станат сухи, подути и да се появят мехури както при слънчево изгаряне. Кожата на дланите и стъпалата може да започне да се излющва, най-вече умерено изразено и рядко преди втората седмица от началото на лечението. Това може да е съпроводено с изтръпване или парене на ръцете и краката. Вашият лекар ще обсъди с вас тези оплаквания и как те повлияват с всекидневните ви активности. Синдромът ръка-крак може да наложи намаляване на дозата на лекарството или понякога, когато промените по кожата са по-тежки може да се наложи преустановяване на лечението. Превенцията е много важна, за да се намали риска от развитие на ръка-крак синдром. Погрижете се за вашите ръце и крака както е предложено в частта „Съвети по време на лечение“.

Разраняване на лигавицата на устнат кухина и афти:Трябва да измивате зъбите си след всяко хранене, за да избягвате развитието на микробна флора. За да избегнете разраняване на лигавицата на устната кухина или подпомогнете по-бързо заздравяване на появилите се афти, използвайте мека четка за зъби и изплаквайте устата си три пъти дневно с ½-1 чаена лъжица

сода, разтворена във вода (или с вода за уста). Добре е да избягвате киселинните храни като портокали, лимони и грейпфрут. Кажете на лекарят ви или мед. сестрата, ако имате афти, тъй като те могат да ви помогнат да ги лекувате и превантите появата на нови такива.

Увеличи чернодробни ензими: Ако имате повишени стиности на трансaminaзите (протеини произвеждани от черния дроб), обичайно няма да забележите никакви оплаквания или промяна във вашите ежедневни дейности и общ тонус. Вашият лекар ще ги прверява при изследването на останалите кръвни показатели и ще преценява дали има нужда от промяна в дозата на химиотерапевтичните лекарства в зависимост от стойностите им.

Умора: много чест страничен ефект, който може да се засили по време на курса на лечение.

Намален апетит: Не се тревожете, ако не се храните много за ден-два.

Съсирване на кръвта: Свържете се с болничното заведение, където се лекувате, ако краката ви са подути, зачервени и възпалени или се появи остър епизод на задух.

Някои по-редки странични ефекти

Some less common side effects

Грипоподобни симптоми: Може да усетите такива по време или скоро след химиотерапия:

- Чувство на загряване, студ или втрисане
- Висока температура
- Главоболие
- Болки по мускулите
- Отпадналост
-

Гадене: Понякога може да е съпроводено и с повръщане, но обичайно е добре контролирано от антиеметични лекарства. Важно е да взимате лекарства против гадене дори и да нямате оплаквания, тъй като е по-лесно гаденето да се профилактира отколкото да се лекува след като се е появило. Свържете се с вашия лекар или мед. Сестра веднага, ако имате гадене/повръщане повече от веднаж дневно.

Болки в корема: може да имате тъпи болки или спазми с метеоризъм. Това обикновено се свързва с химиотерапията. Ако имате постоянна остра болка, свържете се с вашия лекуващ лекар.

Запек: яденето на храни с високо съдържание на фибри (зеленчуци, плодове, пълнозърнест хляб) и пиенето на поне 2 литра вода може да ви помогне. Може да се нуждаете от лаксативи, ако продължи повече от два / три дни.

Главоболие: Ако се появи, може да вземете болкоуспокояващи като парацетамол.

Задръжка на течности: Може да напълнеете и лицето, глезените или краката ви да се подуват. Може да ви помогне да поставите краката си на възглавница. Отокът ще се подобри след края на лечението.

Нарушения на съня: може да взимате таблетки за улесняване на заспиването, ако се налага.

Замаяност: химиотерапията може да предизвика много сънливост (замаяност) и умора. Ако се чувствате много сънливи, не шофирайте и не работете с машини.

Косопад: косата ви може да изтънее, но е малко вероятно да загубите косата си напълно.

Лекарства, с които да контролирате страничните ефекти.

Уверете се, че вашият лекар е запознат с всички странични ефекти, като имате. Има подходящи лекарства за контрол на появилите се оплаквания.

Трябва ли да продължавам да вземам обичайните си лекарства?

Да, трябва да продължите да приемате всички обичайни лекарства, които вземате за другите ви заболявания. Моля, докладвайте на вашия онкологичен екип за всички лекарства, които приемате, за да могат те да Ви посъветват.

Може ли да се ваксинирам срещу грип?

Да, препоръчва се да имате ваксинация срещу грип, преди да започнете химиотерапията. Ако вече сте започнали химиотерапията, моля, попитайте вашия лекар, който може да ви посъветва за най-подходящия момент за провеждане на ваксинацията.

Съвети по време на лечението:

- Пийте много течности (поне 2 литра на ден), за да защитите бъбреците си.
- Хранете се добре. Яденето по малко и на често може да помогне за намаляване на гаденето. Трябва да избягвате мазни или пържени храни. Можете да приемате лекарства против гадене, ако имате нужда.
- Използвайте електрическа самобръсначка при бръснене и мека четка за зъби, за да сведете до минимум кървенето.
- Избягвайте излагането на слънце. Използвайте слънцезащитен крем със защитен фактор SPF 15 (или по-висок) и защитно облекло.
- Може да почувствате сънливост или световъртеж; избягвайте шофиране или ангажиране със задачи, които изискват бдителност, докато се изясни отговорът на лечението с Capecitabine (Капецитабин).
- Почивайте си много.
- За предотвратяване на синдромът ръка-крак:
 - Намалете триенето, притискането и загарването на ръцете и краката.
 - Избягвайте дълготраен контакт с гореща вода, например при миене на съдове, дълги душеве или вани.
 - Не използвайте ръкавици за миене на съдове, защото гумата може да доведе до загарване на кожата на дланите ви.
 - Избягвайте дълги разходки или скокове, за да намалите лющенето на кожата на ходилата.

- Не използвайте градински / домакински инструменти, с които се налага да притискате ръката си върху твърда повърхност.
- Избягвайте приложението на екфолиращ лосион върху ръцете и краката, но поддържайте кожата мека.
- За да намалите симптомите на ръка-крак синдромът, можете да използвате омекотяващи кремове и болкоуспокояващи при наличие на болката. Обсъдете най-доброто лекарство с Вашия лекар.
- Поддържайте у дома лекарствата, които може да са ви необходими, за да контролирате симптомите.
- Преди да започнете химиотерапия, уведомете Вашия лекар за всички лекарства, които приемате. Понякога нежеланите реакции могат да бъдат свързани с другите лекарства, които приемате, , а не с химиотерапия.
- Ако симптомите са тежки или не се подобрят след 24 часа, не се колебайте да се свържете с болницата.
- Обърнете внимание на оплакванията, които може да са свързани с образуване на тромбози: болка, зачервяване, подуване на ръката или крака, задух или болка в гърдите. Ако имате някой от тези симптоми, свържете се с Вашия лекар.
- Не провеждайте ваксинация без одобрението на Вашия лекар, докато сте на химиотерапия.
- Ако сте жена в детородна възраст:
 - Информирайте Вашия лекар, ако сте бременна или може да сте бременна, преди да започнете това лечение.
 - Избягвайте забременяване по време на химиотерапия.
 - Не кърмете по време на химиотерапия.

Кога да се свържете с болницата?

Ако имате силно изразени оплаквания, които не се подобряват в рамките на 24ч, не се колебайте да се свържете с лечебното заведение, където се лекувате.

От къде мога да получа повече информация?

Ако искате да се информирате повече в тази област може да посетите сайта на европейката асоциация по Онкология ESMO Biliary tract cancer: Guide for Patients или сайтът на пациентската организация AMMF The Cholangiocarcinoma Charity .

Тук може да намерите ликовете към двете страници:

<https://www.esmo.org/for-patients/patient-guides/biliary-tract-cancer>

<https://ammf.org.uk/patient-guide/>